

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရုံး သုတေသနဌာန

ရက်စွဲ။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၆ ရက်

ဘဏ်လုပ်ငန်းအကျပ်အတည်းဆိုက်ခြင်း (Banking Crisis)

ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိသည့်အခြေအနေများနှင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မှုများ

အကျဉ်းချုပ်

နိုင်ငံနှင့်အဝှမ်းဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိသည့် ဘဏ်လုပ်ငန်းအကျပ်အတည်း (Systemic banking crisis) သည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအတွင်းရှိဘဏ်အများစုတွင် ပေးရန်ရှိတန်ဖိုးများသည် ပိုင်ဆိုင်မှုများ၏တန်ဖိုးထက် များပြားနေသောအခြေအနေ သို့မဟုတ် ငွေဖြစ်လွယ်မှုခက်ခဲနေသော ပြဿနာ (Liquidity problem) ကျရောက်နေသည့်အခြေအနေကို တစ်ချိန်တည်းတစ်ပြိုင်တည်းတွင် ကြုံတွေ့ရင်ဆိုင်နေကြရသည့် အခြေအနေဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်းသည် ပြင်ပပရောဂတစ်ခုကြောင့် ဘဏ်အားလုံးသည် တစ်ပြိုင်တည်းရင်ဆိုင်ရခြင်း သို့မဟုတ် ဘဏ်တစ်ခု သို့မဟုတ် ဘဏ်အုပ်စုတစ်ခု၏ ကျရှုံးမှုသည် အခြားဘဏ်များသို့ပျံ့နှံ့သွားသောကြောင့် ဘဏ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍတစ်ခုလုံးတွင် အကျပ်အတည်းဖြစ်မှုပြဿနာများ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဘဏ်များသည် စတင်တည်ထောင်သည့်အချိန်ကတည်းက ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများကို တိကျစွာလိုက်နာရသည့်အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘဏ်တစ်ခုသည် အလွယ်တကူ ပြိုလဲပျက်စီးရန် ဆိုသည်မှာ မဖြစ်နိုင်ပါ။ အကယ်၍ ပြိုလဲပျက်စီးခဲ့မည်ဆိုလျှင် ဗဟိုဘဏ်က ဥပဒေအရ ကြားဝင်ဆောင်ရွက်ပေးရသည့်အတွက် ငွေအပ်နှံထားသော အများပြည်သူအနေဖြင့် ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများ ဖြစ်ပေါ်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။

ဤစာတမ်းတို့တွင် ဘဏ်များ၏ မူလအစ၊ ဘဏ်လုပ်ငန်း၏ အရေးပါမှု၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၀၃ ခုနှစ်က Banking Crisis ဖြစ်ပွားခဲ့မှုအခြေအနေ၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ် က ဘဏ်လုပ်ငန်း ဂယက်ရိုက်ခတ်မှုအခြေအနေ၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းအကျပ်အတည်း ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိသည့် အခြေအနေများနှင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မှုများကိုတင်ပြထားပါသည်။ ထို့အပြင် အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် အစိုးရသစ်ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည့် Banking Crisis အခြေအနေကိုလည်း လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များလေ့လာနိုင်ရန်အတွက် ရေးသားတင်ပြထားပါသည်။

သုတေသနစာတမ်းတိုအမှတ်စဉ် (၁၃၆)

ဤစာတမ်းတို့နှင့်ပတ်သက်၍ သတိပြုရန်အချက်များအား နောက်ဆုံးစာမျက်နှာတွင် ဖော်ပြထားသည်။

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နိဒါန်း.....	၃
၂။	ရည်ရွယ်ချက်	၃
၃။	ဘဏ်	၄
၄။	ဘဏ်များ၏ မူလအစ (The Origins of Banks)	၄
၅။	ဘဏ်လုပ်ငန်း၏ အရေးပါမှု	၅
၆။	ဘဏ်လုပ်ငန်းအကျပ်အတည်းဆိုက်ခြင်း	၅
၇။	Banking Crisis အားဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်း	၇
၈။	မြန်မာနိုင်ငံဘဏ်လုပ်ငန်းအခြေအနေ.....	၈
၉။	အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် Banking Crisis အားဖြေရှင်းခြင်း	၁၁
၁၀။	ဘဏ်လုပ်ငန်းရှင်၏အမြင်	၁၇
၁၁။	ဘဏ်လုပ်ငန်းပညာရှင်၏အမြင်	၁၉
၁၂။	နိဂုံး.....	၂၂

နိဒါန်း

၁။ နိုင်ငံနှင့်အဝှမ်းဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိသည့် ဘဏ်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာအကျပ်အတည်း (Systemic banking crisis) ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံအတွင်းရှိ ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများနှင့် ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် မြောက်များစွာသောပျက်ကွက်မှုများကို ကြုံတွေ့ရပြီးနောက် ၎င်းတို့ချုပ်ဆိုထားသော စာချုပ်များအရ အချိန်စေ့ရောက်ချိန်တွင်ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန်အတွက် ကြီးမားသောအခက်အခဲများ ကြုံတွေ့ရသည့် အခြေအနေဖြစ်ပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ပြန်မဆပ်နိုင်သောကြောင့် ဆုံးရှုံးရသည့်ဈေးငွေများ သိသိသာသာများပြားလာပြီး ဘဏ်စနစ်၏ချေးနိုင်စွမ်းအားကိုဖြစ်စေသော အရင်းအနှီးအားလုံး (Aggregate Banking System Capital)သို့မဟုတ် အများစုသည် ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းနိုင်စွမ်းမရှိတော့ဘဲ လျော့နည်းကုန်ခန်းသွားရပါသည်။ ဤအခြေအနေနှင့်အတူဆက်တိုက်ဖြစ်လာသည့်အခြေအနေမှာ ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းများ၏ တန်ဖိုးကျကျလာခြင်း(ဥပမာ- ရှယ်ယာတန်ဖိုးများ ကျကျလာခြင်း၊ ခြံမြေအဆောက်အအုံများ၏တန်ဖိုးများ လျော့ကျလာခြင်း)၊ ထို့နောက် အမှန်အတိုင်းနှုန်းများသိသိသာသာ မြင့်တက်လာခြင်းနှင့် အရင်းအနှီးစီးဆင်းမှုများ နှေးကွေးခြင်း သို့မဟုတ် ပြောင်းပြန်ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်လာခြင်းတို့သည် ဘဏ်စနစ်အကျပ်အတည်း၏ ရှေ့ပြေးလက္ခဏာများအဖြစ်ပေါ်ပေါက်လာကြမည်ဖြစ်ပါသည်။ အချို့သောအခြေအနေများတွင် (ဘဏ်၌ ငွေအပ်နှံထားသူများမှ ဘဏ်အပေါ်ယုံကြည်မှုလျော့နည်းပြီး ငွေအမြောက်အများကို ပြန်လည်ထုတ်ယူခြင်းကြောင့် ဘဏ်အကျပ်အတည်းဖြစ်လေ့ရှိသော်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် အဆိုပါအခြေအနေများအရ ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် ငွေရေးကြေးရေးအကျပ်အတည်းအန္တရာယ်တစ်ခုသို့ ကျရောက်သွားနိုင်ပါသည်။¹

ရည်ရွယ်ချက်

၂။ ဤစာတမ်းတိုသည် အောက်ပါတို့ကိုရည်ရွယ်၍ ရေးသားထားပါသည်-

- (က) Banking Crisis ဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့် အခြေအနေများကိုသိရှိရန်နှင့်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မှုများ ကိုလေ့လာနိုင်ရန်၊
- (ခ) ပြည်သူများသည် ပြည်သူပိုင်ဘဏ်များနှင့်ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဘဏ်များအပေါ် စိတ်ချယုံကြည်စွာငွေအပ်နှံခြင်းဖြင့် ဘဏ်လုပ်ငန်းအကျပ်အတည်းအား ရှောင်ရှားနိုင်ရန်၊
- (ဂ) အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် Banking Crisis ဖြစ်ပွားမှု ဖြေရှင်းခြင်းအားလေ့လာနိုင်ရန်။

¹ Imad Mohamed Feneir, Research Gate, The Banking Crisis, Imad Mohamed Feneir May 10, 2016, Imad Mohamed Feneir, May 10, 2016, available from: https://www.researchgate.net/publication/314117084_The_Banking_Crisis [accessed 8 April, 2020]

ဘဏ်

၃။ ဘဏ်သည် အပ်နှံငွေများကိုလက်ခံ၍ ငွေချေးငှားလိုသည့် လုပ်ငန်းများသို့ ပြန်လည်ချေးငှားသော ငွေကြေးကြားခံလုပ်ငန်း တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဘဏ်များသည် ငွေကြေးစနစ်၏ အခြေခံအကျဆုံးသော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သကဲ့သို့ ငွေကြေးဈေးကွက်တွင်လည်း အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ပါသည်။^၂

ဘဏ်များ၏ မူလအစ (The Origins of Banks)

၄။ ၁၇ ရာစုတွင် ဥရောပ၌ ရွှေပန်းတိမ်သည်များ၊ ငွေချေးစားသူများနှင့် ကုန်သည်များသည် ယနေ့ဘဏ်များ၏ အရင်းအမြစ်များဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် ချမ်းသာကြွယ်ဝကြပြီး လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဗဟုသုတကောင်းစွာရှိကြကာ အပ်ငွေလက်ခံခြင်း၊ ချေးငွေထုတ်ချေးခြင်းဖြင့် ပိုမိုချမ်းသာကြွယ်ဝကာ တန်ခိုးအာဏာလည်းရှိကြပါသည်။ ၎င်းတို့၏လုပ်ဆောင်ချက်များအရ နောက်ပိုင်းတွင် အဖွဲ့အစည်းပုံသဏ္ဌာန်နှင့် ဘဏ်များအသွင်ဆောင်လာခဲ့ပါသည်။ အစပိုင်းတွင် လုပ်ငန်းဆိုင်ရာဗဟုသုတများရယူ၍ လုပ်ငန်းကိုဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် အစိုးရမှဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတို့ဖြင့် ဘဏ်လုပ်ငန်းကို ထိန်းချုပ်ဆောင်ရွက်လာခဲ့ကြပါသည်။ ယနေ့ကာလတွင် ဘဏ်လုပ်ငန်းတည်ထောင်၍ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ တင်းကြပ်သော ဥပဒေများပြဋ္ဌာန်းချမှတ်ထားပါသည်။

၅။ ဘဏ်များကိုကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဘဏ်များ (The Commercial Banks) နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဘဏ်များ (The Investment Banks) ဟူ၍ (၂)မျိုးခွဲခြားထားပါသည်။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဘဏ်များသည် အဓိကအားဖြင့် ကုန်သွယ်မှုကိစ္စရပ်များ၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကိစ္စရပ်များနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်၊ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဘဏ်ငွေစာရင်းများကိုဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ အထူးသဖြင့်ကာလတိုငွေရေးကြေးရေးကိစ္စများကိုသာဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဘဏ်များသည် အဓိကအားဖြင့် ကာလရှည်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစီမံကိန်းများကို အဓိကထားဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဘဏ်၊ မြေယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်၊ စက်မှုလက်မှုဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် စသည့်ဘဏ်များသည် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဘဏ်များဖြစ်ပါသည်။

၆။ ဘဏ်များကို ၎င်းတို့၏လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ချက်အပေါ်မူတည်၍ စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်၊ စက်မှုလက်မှုဘဏ်၊ နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်မှုဘဏ်၊ စည်ပင်သာယာရေးဘဏ်၊ ငွေစုဘဏ် စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်

^၂ Wikipedia,Bank, available from: <https://en.wikipedia.org/wiki/Bank>[accessed [accessed 8 April, 2020]

ထားသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံများအနေဖြင့် အစိုးရ၏ငွေကြေးမူဝါဒကို အကောင်အထည်ဖော် ရန်နှင့် ဘဏ်များကိုကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ဗဟိုဘဏ်ကိုတည်ထောင်လာကြသည်။³

ဘဏ်လုပ်ငန်း၏ အရေးပါမှု

၇။ ဘဏ်များသည် ငွေကြေးအရင်းအမြစ်များအား စုဆောင်းပေးပြီး ရရှိသည့်ငွေကြေး အရင်းအမြစ်များကို စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား အရင်းအနှီးများရရှိစေရန် ပံ့ပိုးပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများလည်းဖြစ်ကြပါသည်။ ဘဏ်တစ်ဘဏ်၏ မတည်ငွေရင်းနှင့်အပ်နှံငွေများသည် များစွာအရေးပါပါသည်။ မတည်ငွေရင်းအနက်မှ ပုံသေရပိုင်ခွင့်များ (Fixed Assets) အားနှုတ်၍ ကျန်ရှိသည့်ပမာဏအား လွတ်လပ်သည့်မတည်ငွေရင်း (Free Capital) ဟုခေါ်ဆိုပါ သည်။ ယင်း Free Capital နှင့် အပ်နှံငွေများအပေါ်အခြေခံ၍ ချေးငွေများထုတ်ချေးပါသည်။

၈။ ဘဏ်များတွင် ငွေကြေးပြတ်လတ်မှုဖြစ်ပေါ်ပါက ဘဏ်လုပ်ငန်းအပေါ် ယုံကြည်မှုကို ကျဆင်းစေပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် အပ်နှံသူများမှ ၎င်းတို့အပ်နှံထားသည့်ငွေများပြန်လည်ထုတ် ယူမှုများပေါ်ပေါက်ပြီး ဘဏ်များလည်ပတ်နိုင်ခြင်း မရှိတော့ဘဲ ပြုလဲပျက်စီးသွားသည်အထိဖြစ် ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။ ဘဏ်များယိုယွင်းပျက်စီးလာပါက အခက်အခဲများနှင့်ကြုံတွေ့စေနိုင်ပြီး အပ်နှံ သူများကို နစ်နာစေသည်သာမက နိုင်ငံ၏စီးပွားရေးစနစ်ကိုပါ အဟန့်အတား ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘဏ်လုပ်ငန်းစနစ်ခိုင်မာရေးသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအတွက် များစွာအရေးကြီးပါသည်။⁴

ဘဏ်လုပ်ငန်းအကျပ်အတည်းဆိုက်ခြင်း

၉။ ဘဏ်များသည် စွန့်စားရမှုမျိုးစုံသော အန္တရာယ်များ အချိန်မရွေး ကြုံတွေ့ရနိုင်သော ထိလွယ်ရှလွယ်သည့်အမျိုးအစားများဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတို့တွင် အကြွေးအန္တရာယ်(နိုင်ငံ၏စီးပွား ရေးကျဆင်းလျှင် ချေးငွေများအတိုးအရင်းပေးဆပ်ရန် ပျက်ကွက်လာခြင်းနှင့် အာမခံထားသည့် ပစ္စည်းများ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းများတန်ဖိုးကျဆင်းလာခြင်း)၊ ငွေဖြစ်လွယ်မှုအန္တရာယ် (အပ်နှံ ငွေများ ပြန်လည်ထုတ်ယူကြခြင်း၊ ဘဏ်မှထုတ်ချေးသည့်ချေးငွေပမာဏသည် အပ်နှံငွေပမာဏ ထက်များပြားနေသည့်အတွက် ဘဏ်တွင်လည်ပတ်ရန် ငွေသားအခက်ခဲဖြစ်ခြင်း)နှင့် အတိုးနှုန်း အန္တရာယ် (ဗဟိုဘဏ်၏အတိုးနှုန်းမြင့်တက်လျှင် အတိုးနှုန်းအားလုံးမြင့်တက်ပါသည်။ ထိုအခါ ဘဏ်များတွင် ယခင်ဝယ်ယူထားသော Bond များ၏တန်ဖိုးကျသွားပါသည်။ ငွေချေးနိုင်သည့် ပမာဏကျသွားသည့်အပြင် ဘဏ်တွင်ငွေအပ်နှံသူများအားအတိုးပိုပေးလာရသဖြင့် ထုတ်ချေးငွေ

³မြန်မာနိုင်ငံတော်ဗဟိုဘဏ်၊ (Fundamentals of Economics) Power Point, [accessed 8 April, 2020]

⁴ Ibid.

များမှ ရရှိသောအတိုးများနှင့်အပ်နှံငွေများအပေါ် ပေးရသောအတိုးများနှိုင်းယှဉ်လျှင် ဘဏ်များ အတွက် အကျပ်အတည်းဖြစ်စေသောအခြေအနေဖြစ်ပါသည်။

၁၀။ ဘဏ်လုပ်ငန်းပြဿနာများသည် ဘဏ်များ၏ပိုင်ဆိုင်မှုတန်ဖိုး လျော့ကျမှုကြောင့် မကြာခဏ ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အိမ်ခြံမြေဈေးနှုန်းများကျဆင်းခြင်း (သို့မဟုတ်) ငွေရေး ကြေးရေးနှင့်မဆိုင်သောကဏ္ဍတွင် ဒေဝါလီခံရခြင်းများကြောင့် ဘဏ်များ၏ပိုင်ဆိုင်မှုတန်ဖိုးများ သည် ဆိုးဝါးသည့်အခြေအနေနှင့်ကြုံတွေ့ကျဆင်းခြင်းလည်းဖြစ်လေ့ရှိပါသည်။ သို့မဟုတ် အစိုးရ အနေဖြင့် ဘဏ်များသို့ ယင်း၏ပေးရန်ရှိသည်များကို ပေးဆောင်မှုရပ်တန့်ထားလျှင် ဘဏ်များက အစိုးရထံမှ ဝယ်ယူထားသော ငွေချေးစာချုပ်များ၏တန်ဖိုးသည် အလွန်အမင်း ကျဆင်းသွားနိုင်ပါ သည်။ ဘဏ်ပိုင်ဆိုင်မှုတန်ဖိုးများ သိသိသာသာ ကျဆင်းသည့်အခါ ဘဏ်သည် ၎င်း၏ပိုင်ဆိုင်မှု များထက် ပိုမိုများပြားသော ပေးဆပ်ရန်တာဝန်ဖြစ်သော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးနှင့်ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့လာရပါ သည်။ (ဆိုလိုသည်မှာ ဘဏ်တွင် အနှုတ်လက္ခဏာအရင်းအနှီးဖြစ်ပွားခြင်း သို့မဟုတ် အကြွေး မဆပ်နိုင်ခြင်း) သို့မဟုတ် ဘဏ်တွင် အရင်းအနှီးအချို့ရှိသော်လည်း ဗဟိုဘဏ်စည်းမျဉ်းများက သတ်မှတ်ထားသည့်အနိမ့်ဆုံးလိုအပ်ချက်ထက် လျော့နည်းနေသည့်အခြေအနေ ကြုံတွေ့ရခြင်းဖြစ် ပါသည်။(ထိုအခြေအနေကို စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအရ အကြွေးမဆပ်နိုင်ခြင်းဟု ခေါ်ဆိုပါသည်။)

၁၁။ ဘဏ်အနေဖြင့်ပေးဆပ်ရမည့်တာဝန်များစွာကို ရင်ဆိုင်နေရပြီး ထိုတာဝန်များကိုကျေပွန် စေရန်လုံလောက်သောငွေ(သို့မဟုတ် အလွယ်တကူငွေသားအဖြစ်ပြောင်းလဲနိုင်သော အခြားပိုင် ဆိုင်မှုများ)မရှိပါက ဘဏ်အကျပ်အတည်းကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။ (သို့မဟုတ်) ပြဿနာကိုပိုမို နက်ရှိုင်းစေနိုင်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဘဏ်တွင်ငွေအပ်နှံထားသူများစွာသည် တစ်ချိန်တည်း တွင် ၎င်းတို့၏ငွေ အမြောက်အများကို ပြန်လည်ထုတ်ယူလျှင်လည်းကောင်း၊ ဘဏ်ကိုငွေချေးထား သူများက ငွေကိုလိုအပ်ချိန်တွင် ပြန်လည်ပေးရန်အတွက် ဘဏ်တွင်ငွေကြေးအလုံအလောက် မရှိလျှင်လည်းကောင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုအခြေအနေတွင် ဘဏ်သည် ငွေဖြစ်လွယ်မှု မရှိသော အခြေအနေသို့ရောက်ရှိသွားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဘဏ်တစ်ခု၏ပိုင်ဆိုင်မှုများတန်ဖိုး စုစုပေါင်းသည် ပေးရန်တာဝန်စုစုပေါင်းထက် များနေသေးလျှင် ထိုဘဏ်သည် ကြွေးဆပ်နိုင်အား ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုဘဏ်သည် လောလောဆယ်ဖြစ်ပေါ်နေသော လတ်တလောပေးရန်ရှိ သည့်တာဝန်များကိုပေးရန်အတွက် ငွေသား သို့မဟုတ် ငွေဖြစ်ရန်လွယ်ကူသည့် ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်း မရှိသည့်အခြေအနေဖြစ်ပါက ၎င်းဘဏ်သည် ငွေဖြစ်လွယ်မှု မရှိသည့်အခြေအနေဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကြွေးဆပ်နိုင်အား မရှိသည့်အခြေအနေနှင့်ငွေဖြစ်လွယ်မှု မရှိသည့်အခြေအနေတို့သည် များသောအားဖြင့် အတူတကွ ရောက်လာလေ့ရှိပါသည်။ ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းများ၏တန်ဖိုးများ

အလွန်အမင်းကျဆင်းသွားချိန်၌ ဘဏ်များတွင် ငွေစုဆောင်းအပ်နှံထားသူများနှင့်ဘဏ်များအား ငွေထုတ်ချေးထားသူများသည် ၎င်းတို့၏ ငွေများဆုံးရှုံးမည်ကို စိုးရိမ်လာကြပြီး ပြန်လည်ထုတ် ယူလာကြခြင်းနှင့်ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန် တောင်းဆိုလာကြခြင်းတို့ကြောင့် ဆိုးဝါးနေသောဘဏ်၏ အကျပ်အတည်းအခြေအနေကို ပိုမိုနက်ရှိုင်းဆိုးဝါးသွားစေပါသည်။

၁၂။ ဘဏ်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာအကျပ်အတည်းသည် နိုင်ငံတစ်ခုကို အလွန်ဆိုးကျိုးဖြစ်စေနိုင်ပါ သည်။ ၎င်းသည်ထိခိုက်သည့် နိုင်ငံကို အလွန်အမင်းစီးပွားရေးကျဆင်းမှု(Deep Recession) နှင့်ငွေပေးငွေယူရှင်းတမ်း အခြေအနေ ရုတ်ခြည်းပြောင်းပြန်ဖြစ်ခြင်း(Sharp current account reversals)ကို ဖြစ်စေပါသည်။ အချို့သောအကျပ်အတည်းများသည် ကူးစက်လွယ်ပြီး အခြားနိုင်ငံ များသို့ အလွယ်တကူပျံ့နှံ့နိုင်ပါသည်။ ဘဏ်အကျပ်အတည်းများဖြစ်ပွားရခြင်း၏ အကြောင်းရင်း များစွာတွင် တည်ငြိမ်ခိုင်မြဲမှု မရှိသော စီးပွားရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများ(နိုင်ငံ၏ငွေပေးငွေယူရှင်းတမ်း သည် ကြီးမားစွာလိုငွေပြုမှုနှင့်မဖြေရှင်းနိုင်သေးသောအတိုင်းအတာထက် ကျော်လွန်သောကြွေးမြီ များ အစိုးရတွင် တင်ရှိနေခြင်းများ အပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်)၊ ကြွေးမြီများ လျင်မြန်စွာမြင့်တက် များပြားလာခြင်း၊ နိုင်ငံအတွင်းသို့ ငွေကြေးများပြည်ပမှ အလုံးအရင်းနှင့် စီးဝင်လာခြင်း၊ လက်ကျန် ငွေရှင်းတမ်း၏ ထိလွယ်ရှလွယ်မှုအခြေအနေ စသည့်အချက်များသည် နိုင်ငံရေးနှင့်စီးပွားရေး အခြေအနေကန့်သတ်ချက်များကြောင့် တုန့်ဆိုင်းနှေးကွေးလာသည့် မူဝါဒများနှင့်ပေါင်းစပ်ကာ ဘဏ်အကျပ်အတည်းများကိုဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ဘဏ်အကျပ်အတည်း ဖြစ်ပေါ်သည့်အခြေအနေ များတွင် ငွေကြေးပိုင်ဆိုင်မှုအခြေအနေနှင့်ပေးဆပ်ရန်တာဝန်များအခြေအနေသည် အချိန်ကိုက် မဖြစ်မှု(အချိန်တိုအတွင်းပေးရမည့် အကြွေးများသည် အချိန်တိုအတွင်းရရှိမည့် ပိုင်ဆိုင်မှုများထက် များနေခြင်း Having more short term liabilities than it has short term assets)များကို တွေ့မြင် ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင် ထင်ရှားသည့်အကြောင်းရင်းမှာ ဘဏ်များ၏လက်ကျန်ငွေ ရှင်းတမ်းတွင် ထင်သာမြင်သာမှု မရှိသောဘဏ်များ၏ လုပ်ဆောင်မှုများဖြစ်ပါသည်။⁵

Banking Crisis အားဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

၁၃။ ယေဘုယျအားဖြင့် ဘဏ်များအနေဖြင့် ငွေဖြစ်လွယ်မှုစွန့်စားခြင်း (Liquidity Risk)၊ ချေးငွေစွန့်စားခြင်း (Credit Risk)နှင့် အတိုးနှုန်းစွန့်စားခြင်း(Interest Rate Risk)များမှတစ်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်လာသောဆုံးရှုံးမှုများတစ်ခု (သို့) တစ်ခုထက်ပို၍ ပေါ်ပေါက်လာပါကအကျပ်အတည်း

⁵The World Bank, Banking crisis, available from: <https://www.worldbank.org/en/publication/gfdr/gfdr-2016/background/banking-crisis> [accessed 22 April, 2020]

များဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပေသည်။ ဘဏ်တစ်ဘဏ်အခက်အခဲနှင့် ကြုံတွေ့လာရာမှတစ်ဆင့် အခြား ဘဏ်များအားကူးစက်အကျိုးသက်ရောက်မှု (Domino Effect) ရှိရာမှ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ဘဏ်လုပ်ငန်းကြီးတစ်ခုလုံးအားပျက်စီးသွားစေနိုင်ပါသည်။ မည်မျှပင်ကောင်းမွန်သည့် ကာကွယ်မှု အစီအစဉ်များ၊ စနစ်များရှိစေကာမူ အကျပ်အတည်းနှင့်တွေ့ကြုံလာရပါက ဘဏ်များအပေါ် ပိုမို ထိရောက်သောကြီးကြပ်မှုနည်းလမ်းများအသုံးပြုခြင်း၊ ငွေပြတ်လပ်မှု (Liquidity Shortage) အပေါ်အရင်းအနှီး ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း (Capital Injection)၊ ဘဏ်များအား ပေါင်းစည်းခြင်း (Mergers)၊ ဖျက်သိမ်းခြင်း(Liquidation)တို့အား ချက်ချင်းအရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း (Prompt Action)ဖြင့် ဘဏ်လုပ်ငန်းစနစ် တစ်ခုလုံးပျက်စီးခြင်း မဖြစ်စေရန်ကာကွယ်နိုင်ပါသည်။⁶

မြန်မာနိုင်ငံဘဏ်လုပ်ငန်းအခြေအနေ

၁၄။ ၁၈၆၁ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ (Presidency Bank of Bengal) ၏ ဘဏ်ခွဲတစ်ခုကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် လာရောက်ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး ၁၉ ရာစုမှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံဘဏ်သမိုင်းစတင်ခဲ့ပါသည်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီအစိုးရ လက်ထက်တွင် ပြည်တွင်းပြည်ပဘဏ် လုပ်ငန်းများ ထွန်းကားခဲ့ပါသည်။ တော်လှန်ရေးကောင်စီအစိုးရက အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် ဘဏ်များအားလုံးကို ပြည်သူပိုင်သိမ်းခဲ့ပါသည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်မှစ၍ ဈေးကွက် စီးပွားရေးစနစ်ကိုကျင့်သုံးခဲ့ပြီး ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတော်ဗဟိုဘဏ်ဥပဒေနှင့်မြန်မာ နိုင်ငံတော်ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းများဥပဒေများကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၉၂ ခုနှစ် မှစ၍ ပုဂ္ဂလိကဘဏ်များအား ဖွင့်လှစ်ခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။⁷ မြန်မာနိုင်ငံဘဏ်လုပ်ငန်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍

(က) **2003 Banking Crisis**။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ဒုတိယ ပတ်မှစ၍ ဘဏ်များတွင် အပ်နှံငွေ အများအပြားထုတ်ယူမှုများကြောင့် ငွေကြေး ပြတ်လပ်မှုများနှင့်ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါသည်။⁸ ၂၀၀၃ ခုနှစ်မှာ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် ပြဿနာ သည် ဘဏ်မဟုတ်သည့် ငွေစုငွေချေးအဖွဲ့အစည်းများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို အချိန်က ငွေစုငွေချေးအဖွဲ့တစ်ခုသည် ငွေစုသူများကို တစ်လလျှင် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း အထိအတိုးပေးပါသည်။ ထိုအဖွဲ့သည် အမှန်တကယ်လုပ်ငန်း မလုပ်ပါဘဲ တစ်ဦးချင်း အပ်ထားသည့်ငွေနှင့်တခြား တစ်ဦးကိုငွေချေးပြီး ငွေမလည်ပတ်နိုင်သည့်အချိန်

⁶ မြန်မာနိုင်ငံတော်ဗဟိုဘဏ်၊ (Fundamentals of Economics) Power Point, [accessed 22 April, 2020]

⁷ GIZ, Myanmar's Financial Sector, A Challenging Environment for Banks, available from: <https://tinyurl.com/y9trn9c3> [accessed 22 April, 2020]

⁸ VISA, ရေရှည်တည်တံ့သော တိုးတက်မှုအတွက် ငွေကြေးဆိုင်ရာပညာရေး မြန်မာ့ငွေကြေးနှင့် ငွေပေးချေမှုဆိုင်ရာအလေ့အထများအပေါ် လေ့လာဆန်းစစ် ချက်၊ စာမျက်နှာ(၁၁)၊ available from: <https://myanmar.visa.com/dam/VCOM/regional/ap/myanmar/newsroom/documents/financial-education-for-sustainable-growth-mm.pdf> [accessed 29 April, 2020]

လုပ်ငန်းရပ်ဆိုင်းသွားပါသည်။ ငွေအပ်နှံ ထားသူများ ငွေပြန်ထုတ်သည့်အချိန် ပြန်မထုတ်ပေးနိုင်သဖြင့် ပြဿနာဖြစ်ပွားခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခါ ဘဏ်တွင် ငွေအပ်နှံသည့်သူများကပါ ယုံကြည်စိတ်ချမှုမရှိတော့ဘဲ ဘဏ်များမှ ငွေများပြန်လည်ထုတ်ယူကြရာမှ ပြဿနာစတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းကို အစိုးရ နှင့်ဗဟိုဘဏ်ကလည်း မထိန်းချုပ်နိုင်သည့်အတွက် ဘဏ်အချို့ပိတ်လိုက်ရပြီး ဘဏ်ခွဲဖွင့်ခွင့်များပါရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့ပါသည်။⁹ ထို့ကြောင့် ၂၀၀၃ ခုနှစ် ဘဏ် အကျပ်အတည်းတွင် ဘဏ်တစ်ခုပြုလဲရာမှအစပြု၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘဏ်လုပ်ငန်း ကဏ္ဍတစ်ခုလုံး လျင်မြန်စွာထိခိုက်ခဲ့ရသည်။ ဆက်လက်၍ ဘဏ်တွင် ငွေအပ်နှံ ထားသူအများအပြားလည်း ဆုံးရှုံးမှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြရသည်။ သုံးစွဲသူအများစု မှာ ဘဏ်တွင်စာရင်းဖွင့်လှစ်ထားခြင်း မရှိကြသော်လည်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ မှာမူ ဝန်ထမ်းများကို လစာပေးချေရန်အတွက် ဘဏ်ကိုအားကိုးကြရသည်။ ဘဏ်လုပ်ငန်း အကျပ်အတည်းကြောင့် အထွေထွေငွေဖြစ်လွယ်မှု(Liquidity) ပြဿနာကြီးထွားလာပြီး တစ်စတစ်စ စိမ့်ဝင်ပျံ့နှံ့လာသည့်အလျောက် ဘဏ် ငွေစာရင်း မရှိသူများကိုပါ ရိုက်ခတ်လာသည့်အတွက် အများပြည်သူများပါ အခက်အခဲအကျပ်အတည်းများ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ မြန်မာ့ငွေကြေးသမိုင်းတွင် အဆိုးဝါးဆုံးအဖြစ်အပျက်တစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။¹⁰ ယင်းပုဂ္ဂလိက ဘဏ်များ၏ အခြေအနေများအား ပံ့ပိုးနိုင်ရန်နှင့်အနီးကပ်ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဘဏ်များ ကြီးကြပ်ရေးကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ဘဏ်လုပ်ငန်းများကို ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက် ခဲ့ရာ ပုံမှန်အခြေအနေသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။¹¹

- (ခ) စည်းမျဉ်းများ။ မြန်မာနိုင်ငံတော်ဗဟိုဘဏ်အနေဖြင့် နိုင်ငံပိုင်ဘဏ်များနှင့် ပုဂ္ဂလိကဘဏ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍ ပိုမိုမြင့်မားတိုးတက်လာစေရေးနှင့် နိုင်ငံတကာ ဘဏ်များ၏ စံချိန်စံညွှန်းနှင့်အညီ ယှဉ်ပြိုင်လာစေနိုင်ရေးကိစ္စရပ်များအပေါ် တစ်ဆင့် ပြီးတစ်ဆင့်စီမံချက်ချမှတ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတော်ဗဟိုဘဏ် သည် ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းများဥပဒေ(၂၀၁၆)နှင့်အညီ ဘဏ်များစနစ်တကျ

⁹ အောင်ထွန်းဦး၊ ဗဟိုဘဏ်က ချမှတ်တဲ့ ညွှန်ကြားချက်တွေက နိုင်ငံစီးပွားရေးကို ဘယ်လိုအကျိုးသက်ရောက်နိုင်မလဲ၊ 10 FEB 2018၊ available from: <https://tinyurl.com/yakb4hsm> [accessed 22 April, 2020]

¹⁰ VISA, ရေရှည်တည်တံ့သော တိုးတက်မှုအတွက် ငွေကြေးဆိုင်ရာပညာရေး မြန်မာ့ငွေကြေးနှင့် ငွေပေးချေမှုဆိုင်ရာအလေ့အထများအပေါ် လေ့လာဆန်းစစ် ချက်၊ စာမျက်နှာ(၁၁)၊ available from: <https://myanmar.visa.com/dam/VCOM/regional/ap/myanmar/newsroom/documents/financial-education-for-sustainable-growth-mm.pdf> [accessed 29 April, 2020]

¹¹ မြန်မာနိုင်ငံတော်ဗဟိုဘဏ်၊ (Fundamentals of Economics) Power Point, [accessed 22 April, 2020]

ဖြစ်စေရန် ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော မတည်ငွေရင်း လုံလောက်မှု စည်းမျဉ်း၊ ရရန်ပိုင်ခွင့်များ၊ အမျိုးအစားသတ်မှတ်ခြင်းနှင့်လျာထားခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်း၊ ပမာဏကြီးမားသောကြွေးမြီများဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းနှင့် ငွေကြေးလွယ်ကူမှုအချိုးသတ်မှတ်ခြင်းစည်းမျဉ်းတို့အား အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် (၁၆/၂၀၁၇)၊ (၁၇/၂၀၁၇)၊ (၁၈/၂၀၁၇) နှင့် (၁၉/၂၀၁၇) တို့ဖြင့် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။

အဆိုပါစည်းမျဉ်းတို့သည် ဘဏ်အသီးသီး၏စနစ်ရှိမှုနှင့် ခိုင်မာမှုအတွက် အဓိကဖြစ်သကဲ့သို့ နိုင်ငံတကာဘဏ်များနှင့်တန်းတူ ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်း ရှိစေရန် အတွက် လိုက်နာရမည့်အခြေခံအချက်များဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ ထုတ်ပြန်ချက်များ အပေါ်ဘဏ်အသီးသီးအနေဖြင့် မူလအစပိုင်းတွင် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ အခက်အခဲ ကြုံတွေ့ရသော်လည်း တစ်နှစ်တာကာလအတွင်း တွေ့ကြုံရသော အခက်အခဲများ အား ပြန်လည်တင်ပြခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်း၊ ဖြေလျော့သင့်သည်များကို ဖြေလျော့ပေးခြင်းတို့ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတော်ဗဟိုဘဏ်၏ စနစ်တကျ စစ်ဆေးကြပ်မတ်မှုများအရ လည်းကောင်း၊ ဘဏ်များ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲလိုစိတ်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံများ ပြင်ဆင်တိုးချဲ့၍ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်း၊ မှားယွင်းခဲ့သော အမှားများအား စိစစ်ပြင်ဆင်ခြင်း၊ နိုင်ငံတကာမှအတွေ့အကြုံများရှိသော ပညာရှင်များအား ခန့်အပ်ကာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲတိုးတက်အောင် လုပ်ဆောင်ခြင်းများအရလည်းကောင်း၊ နောက်ဆုံးစိစစ်တွေ့ရှိရသော ဘဏ်အသီးသီး၏ ငွေရေးကြေးရေးအချက်အလက်များ(Financial Statement) များအရလည်းကောင်း ဘဏ်များအခြေအနေ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာကြောင်း တွေ့ရှိ ရပါသည်။¹²

- (ဂ) ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဘဏ်လုပ်ငန်းလှုပ်ခတ်မှုအခြေအနေ။ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လနှင့် စက်တင်ဘာလက ပြည်တွင်းပုဂ္ဂလိကဘဏ်အချို့ပြုလဲတော့မည်ဟုကောလဟလ သတင်းများဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး လုပ်ငန်းရှင်တစ်ချို့နှင့်ပြည်သူတစ်ချို့သည် အပ်ငွေများပြန်လည်ထုတ်ယူခြင်း၊ ထိုငွေများဖြင့် ရွှေများဝယ်ခြင်း၊ ဒေါ်လာများဝယ်ခြင်းတို့ကြောင့် ရွှေဈေး၊ ဒေါ်လာဈေးများ အမြင့်ဆုံး စံချိန်တင် မြင့်တက်သွားခဲ့ပါသည်။¹³

¹² Eleven Media၊ available from: <https://elevenmyanmar.com/news/61311>[accessed 22 May, 2020]

¹³ဦးစည်သူအောင်မြင့်၊ VOA၊ 16 စက်တင်ဘာလ၊ 2019 VOA ဘဏ်ကငွေထွက်ကြတဲ့ဂယက်ငြိမ်သက်သွားပြီလား၊ available from: <https://burmese.voanews.com/a/sithu-aung-myint-news-analysis-myanmar-central-bank-business-loan-issue/5085022.html>[accessed 25 May, 2020]

၂၀၂၀ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၅ ရက်က နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးမှ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်တွေ့ဆုံရာတွင် ဘဏ်ကိစ္စများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဖြစ်ပေါ်နေသည့် ကောလာဟလများအပေါ် ပြည်သူများအနေနှင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများဖြစ်လာရန် မရှိပါကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။¹⁴ ထို့အပြင် ဗဟိုဘဏ်ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဦးစိုးမင်းကလည်း ဘဏ်များမှငွေထုတ်၍ ရွှေဝယ်ယူမှုများရှိနေသော်လည်း ဘဏ်များတွင် ငွေကြေးထရီလီယံနှင့်ချီ၍ အလုံအလောက်ရှိနေသဖြင့် စိတ်ပူစရာမလိုကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပြီးနောက် မြန်မာ့ရွှေဈေးနှင့်ဒေါ်လာဈေးမှာလည်းပြန်လည်ကျဆင်းခဲ့ပါသည်။¹⁵

အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် Banking Crisis အားဖြေရှင်းခြင်း

၁၅။ ၂၀၁၉ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲအပြီးတွင် အနိုင်ရလာသောအိန္ဒိယအစိုးရသည် နိုင်ငံ့ဘဏ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍ၏ မဖြေရှင်းနိုင်ဖြစ်နေသောပြဿနာကို ဖြေရှင်းရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ပြဿနာသည်မည်သို့စတင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြောင်း ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ သိထားရန်လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ ရိုးရှင်းလွန်းပြီး မှန်းဆတွေးခေါ်ထားသော ဖြေရှင်းချက်များကို စွန့်ပယ်ကာ ထိရောက်စွာ ဖြေရှင်းနိုင်သော နည်းလမ်းများကို ချမှတ်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၆။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဘဏ်များရှိ ပြန်လည်ပေးဆပ်နိုင်ရန် အလားအလာမရှိသောချေးငွေများ (Non-Performing Assets-NPAs) ၏ပမာဏသည် ၁၀.၃ ထရီလီယံရူပီး သို့မဟုတ် ချေးငွေစုစုပေါင်း၏ ၁၁.၂ ရာခိုင်နှုန်းရှိပါသည်။ ပြည်သူပိုင်ကဏ္ဍဘဏ်များ (Public Sector Banks - PSBs) ၏ NPAs စုစုပေါင်းမှာ ၈.၉ ထရီလီယံ သို့မဟုတ် တစ်နိုင်ငံလုံးစုစုပေါင်း NPA ၏ ၈၆ ရာခိုင်နှုန်းရှိပါသည်။ PSB များတွင် NPA သည်စုစုပေါင်းချေးထားသောငွေပမာဏ၏ ၁၄.၆ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်ပါသည်။ ဤအခြေအနေသည် ဘဏ်အကျပ်အတည်းဖြစ်ရန် ဆက်စပ်နေသည့် အခြေအနေဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၀၇-၀၈ ခုနှစ်တွင် NPA စုစုပေါင်းသည် ရူပီး ၅၆၆ ဘီလီယံ သို့မဟုတ် စုစုပေါင်းချေးထားငွေ၏ ၂.၂၆ ရာခိုင်နှုန်းသာရှိပါသည်။ ထိုအချိန် နောက်ပိုင်း

¹⁴ စိုးမင်းထိုက်၊ စည်သူ၊ ဘဏ်ကိစ္စများနှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်သူများအကြားဖြစ်ပေါ်နေသော ကောလာဟလများသည် မဟုတ်မှန်သည့် အချက်အလက်များသာ ဖြစ်ပြီး စိုးရိမ် ပူပန်မှုဖြစ်စရာမလိုကြောင်း နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် မှာကြားဟု လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ပြောကြား၊ 6 SEPTEMBER 2019၊ available from: <https://news-eleven.com/article/132987> [accessed 25 May, 2020]

¹⁵ အယ်ဒီတာ၊ စံတော်ချိန်၊ ဘဏ်များမပြုလဲနိုင်ပါ၊ ၁၈-၉-၂၀၂၀၊ available from: <http://sdtimedaily.com/2019/09/08/shp07-44/> [accessed 25 May, 2020]

တွင် NPA များ အံ့ဩဖွယ်ရာကောင်းလောက်အောင် မြင့်မားလာခဲ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့ဖြစ်လာခဲ့သည်ကို အောက်ပါအတိုင်း ဆန်းစစ်ကြည့်ခဲ့ပါသည်-

(က) အကျပ်အတည်း၏မူလအစ။ ၂၀၀၄-၀၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှ ၂၀၀၈-၀၉ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်ကြားကာလအတွင်းတွင် စီးပွားရေးတိုးတက်ရေးအတွက် ငွေချေးယူ၍ ဆောင်ရွက်လာခဲ့ကြခြင်းသည် အကြောင်းရင်း၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိန်ကာလတွင် စီးပွားရေးဆောင်ရွက်ရန်ချေးသောကြွေးမြီ(သို့မဟုတ် စားသုံးရန်အတွက်မဟုတ်သောချေးငွေ)သည် နှစ်ဆမြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ ၎င်းကာလသည် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးသမဂ္ဂအိန္ဒိယ၏စီးပွားရေးတိုးတက်သည့်ကာလဖြစ်ပါသည်။ အိန္ဒိယကုမ္ပဏီများသည် ၎င်းတို့၏တိုးတက်မှုအခွင့်အလမ်းများတွင် အသုံးချနိုင်ရန်အတွက် အပြင်းအထန်ချေးငှားလာကြပါသည်။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအများစုသည် အခြေခံအဆောက်အအုံများနှင့်ဆက်စပ်သော နယ်ပယ်များဖြစ်သောဆက်သွယ်ရေး၊ လျှပ်စစ်၊ လမ်း၊ လေကြောင်း၊ သံမဏိတို့ဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များသည် ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံမှုရှိသော အောင်မြင်မှုရရှိရန် အလားအလာများသော လုပ်ငန်းများတွင်သာမက ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံမှု မရှိသောလုပ်ငန်းများတွင်ပါ တက်ကြွစွာ အားတက်သရောရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့ကြပါသည်။

ထို့နောက် ၂၀၁၆-၁၇ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှစ၍ စီးပွားရေးစစ်တမ်းက ဖော်ပြခဲ့သည့် အချက်အလက်များသည် စတင်မှားယွင်းလာခဲ့ပါသည်။ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုဆိုင်ရာ ကင်းရှင်းချက်ရရှိရေးကိစ္စများကြောင့် စီမံကိန်းများစွာရပ်တန့်သွားခဲ့ကြရပါသည်။ ၎င်းတို့၏ ကုန်ကျစရိတ်များမြင့်တက်ခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ၂၀၀၇-၀၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးအကျပ်အတည်းနှင့် ၂၀၁၁-၁၂ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်နောက်ပိုင်း တိုးတက်မှု နှေးကွေးမှုများနှင့်ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရာ နိုင်ငံ၏ ဝင်ငွေသည် ကြိုတင်ခန့်မှန်းချက်များထက် များစွာလျော့နည်းခဲ့ရပါသည်။ စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းကို တုံ့ပြန်သည့် အနေဖြင့် အိန္ဒိယတွင် ဗဟိုဘဏ်အတိုးနှုန်းများ မြင့်တင်ခဲ့ရာ ငွေကြေးကုန်ကျစရိတ်များမြင့်တက်ခဲ့ရပါသည်။ ရူပီးငွေတန်ဖိုးကျဆင်းမှုကြောင့် နိုင်ငံခြားသုံးငွေဖြင့်ချေးယူထားသော ကုမ္ပဏီများအတွက် ငွေကြေးစီးဆင်းမှုမြင့်မားလာခဲ့ပါသည်။ ဤသို့ဆိုးရွားသောအချက်များကြောင့် ကုမ္ပဏီများသည် ၎င်းတို့၏ချေးငွေများအတွက်အိန္ဒိယဘဏ်များသို့ ဝန်ဆောင်မှုပေးရန်ခက်ခဲစေခဲ့ပါသည်။

(ခ) တင်းကျပ်သောစံချိန်စံညွှန်းများ။ ၂၀၁၄-၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် မှတ်တမ်းတင်ရမည့် အပြောင်းအလဲများဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ဘဏ်များသည် NPAs ကိုအမှန်ကိန်းဂဏန်းများထက်လျော့နည်းဖော်ပြထားသည်ဟုယုံကြည်ရသောကြောင့် အိန္ဒိယဗဟိုဘဏ် (Reserve Bank of India-RBI) သည် ပိုင်ဆိုင်မှုအရည်အသွေး ပြန်လည်သုံးသပ်မှု အစီအစဉ်အောက်တွင် NPA အသိအမှတ်ပြုမှုအတွက် ပိုမိုတင်းကျပ်သောစံနှုန်းများကို ချမှတ်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ၂၀၁၅-၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် NPA များသည် ယခင်နှစ်ထက်နှစ်ဆနီးပါး မြင့်မားလာခဲ့ပါသည်။ ဘဏ်များ၏ ပြဿနာများသည် ရုတ်ခြည်းဖြစ်ပေါ်လာခြင်းမဟုတ်ဘဲ အတိတ်၏ မှားယွင်းမှုများက တဖြည်းဖြည်း စုစည်း၍တိုးပွားလာသည့် အခြေအနေမှန်ကို ပိုမိုတိကျစွာ ကြုံတွေ့လာရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

RBI ၏စိစစ်မှုကြောင့် ပိုမိုမြင့်မားသော NPAs ဖြစ်လာသည်ဆိုသည်မှာ ဘဏ်များသည် မြင့်မားသော ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေကို ဖုံးကွယ်ထားသည့်သဘောဖြစ်ပါသည်။ NPA မြင့်မားသောဘဏ်များ၊ အထူးသဖြင့် PSB များသည် ဆုံးရှုံးမှု ဖြစ်နေပြီဟုသတ်မှတ်နိုင်သည့်အဆင့်သို့ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရှိလာရပါသည်။ မြင့်မားသည့် NPA ကြောင့် ၎င်းတို့၏အရင်းအနှီးသည် တဖြည်းဖြည်း ယိုယွင်းလျော့နည်းလာခဲ့ပါသည်။ အစိုးရထံမှအရင်းအနှီး ထပ်မံထည့်သွင်းရန် နှေးကွေးလာမှုကြောင့် RBI မှချမှတ်ထားသည့် အနိမ့်ဆုံးအရင်းအနှီးအတွက် လိုအပ်သည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိတော့ပါ။ လုံလောက်သော အရင်းအနှီး မရှိပါက ဘဏ်ချေးငွေ မတိုးနိုင်ပါ။ NPA စုစုပေါင်းနှင့်ချေးငွေစုစုပေါင်း၏ အချိုးအစားသည် သိသိသာသာမြင့်တက်လာနေသော်လည်း ချေးငွေစုစုပေါင်း၏ပမာဏသည် ကျဆင်းလာခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပေါ်လာနေသည့် အခြေအနေနှစ်ခုစလုံးသည် ယင်းဘဏ်အနေဖြင့် အကျပ်အတည်းဖြစ်တော့မည့် အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိနေပြီကို ဖော်ညွှန်းလျက်ရှိပါသည်။ NPAများသိသိသာသာမြင့်တက်လာလျှင် ချက်ချင်းထိရောက်စွာဖြေရှင်းရန် အရေးကြီးပါသည်။ အချိန်မီ မဖြေရှင်းနိုင်လျှင် အချိန်စေ့ရောက်လာသည့် အတိုးများသည် NPA များကိုအကန့်အသတ်မရှိ ဆက်လက် မြင့်တက်စေမည် ဖြစ်ပါသည်။

၁၇။ NPA ရာခိုင်နှုန်းများခြင်းသည် ပြဿနာရှိပါသည်။ PSB များတွင် ပြဿနာပိုမိုများပြားသောကြောင့် အချို့က PSB များသည်ပြဿနာ၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်သည်ဟု ပြောကြပါသည်။

ပြည်သူပိုင်ဘဏ်များသည် အဂတိလိုက်စားမှု၊ အရည်အချင်းမပြည့်မီမှုတို့နှင့် ပြည့်နှက်နေပါသည် (ချေးငွေများအပေါ် စွန့်စားရမှု ဆန်းစစ်ချက် အားနည်းခြင်းကို NPA ရာခိုင်နှုန်းများခြင်းက ပြနေပါသည်။) ထို့ကြောင့်ဖြေရှင်းနိုင်သည့် အဖြေမှာ အားနည်းသော PSB များအား ပုဂ္ဂလိကပိုင် အဖြစ်ပြုလုပ်ပြောင်းလဲရန်ဖြစ်ပါသည်။

၁၈။ ထိုကဲ့သို့ ဖော်မြူလာဖြင့် ဖြေရှင်းခြင်းသည် ရာနှုန်းပြည့်မှန်ကန်သည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ ဘဏ်များ၏ပိုင်ဆိုင်မှုအမျိုးအစားတစ်ခုချင်းစီ၌ ကျယ်ပြန့်စွာကွဲပြားခြားနားမှုရှိပါသည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယအစိုးရပိုင် အကြီးဆုံးစီးပွားရေးဘဏ်ကြီးဖြစ်သည့် SBI ၏စုစုပေါင်း NPA နှင့် စုစုပေါင်းချေးထားငွေ၏အချိုးသည် ၁၀.၉ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်ပါသည်။ ဤပမာဏသည် ဒုတိယအကြီးဆုံး ပုဂ္ဂလိကဘဏ်ဖြစ်သော ICICI ဘဏ်၏ ၉.၉ ရာခိုင်နှုန်းထက် ကွာဟမှု မများသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ နိုင်ငံခြားဘဏ်ဖြစ်သော Standard Chartered ဘဏ်၏အချိုးမှာ ၁၁.၇ ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး SBI ထက်ပိုများပါသည်။ ထို့အပြင် ပုဂ္ဂလိကဘဏ်များနှင့် နိုင်ငံခြားဘဏ်များသည် အကြီးမားဆုံးသော NPAs အချိုးနှင့်ရင်ဆိုင်ရလျက်ရှိသည့် လုပ်ငန်းစုတစ်ခု၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။

၁၉။ ထို့ကြောင့် ပြည်သူပိုင်ဘဏ်များကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပြုလုပ်ရုံဖြင့် ပြဿနာကိုဖြေရှင်းနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ PSB များသည် သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ သံနှင့်သံမဏိ၊ အထည်အလိပ်၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ နှင့်လေကြောင်းစသည့် ထိခိုက်မှု အများဆုံး(၅)ကဏ္ဍတွင် ပိုမိုပါဝင်ပတ်သက်လျက်ရှိသည်။ ဤကဏ္ဍများသည် ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလစာရင်းများအရ PSBs ၏ချေးထားငွေစုစုပေါင်း၏ ၂၉ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်ပြီး ပြဿနာဖြစ်နေသော ချေးငွေများ၏ ၅၃ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်ပါသည်။ (RBI ၏ဘဏ္ဍာရေးတည်ငြိမ်မှုအစီရင်ခံစာသည် ထိုကာလအတွက် အလားတူအချက်အလက်များကို မဖော်ပြခဲ့ပါ။) မိမိတို့၏ အကြမ်းဖျင်းတွက်ချက်မှုများအရ အထက်ပါကဏ္ဍ (၅) ခုတွင် ဘဏ်အားလုံးမှချေးထားသော ချေးငွေများအနက် PSB များမှချေးထားသောချေးငွေသည် ၈၆ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသောတိုက်ဆိုင်မှုတစ်ခုအရ ထိုအရေအတွက်သည် NPAs စုစုပေါင်းတွင် PSBs ၏ ပါဝင်မှုနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်ပါသည်။

၂၀။ အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်းကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာဘဏ္ဍာရေးအကျပ်အတည်းနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်မြေယာသိမ်းဆည်းမှုပြဿနာများကြောင့် အခြေခံအဆောက်အအုံစီမံကိန်းများ ထိခိုက်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် သတ္တုတူးဖော်ရေးနှင့် တယ်လီကွန်းဆက်သွယ်မှုများသည် တရားရုံး၏ စီရင်ဆုံးဖြတ်ချက်ကြောင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှုများဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံမှကုန်သွယ်မှုစည်းမျဉ်းများနှင့်မညီသော Dumping ပြုလုပ်မှုကြောင့် သံမဏိလုပ်ငန်းများကို ထိခိုက်စေခဲ့ပါသည်။

ထို့ကြောင့် PSB များအနေဖြင့် အဓိကအများဆုံး ပါဝင်ပတ်သက်ရသည့် ကဏ္ဍများတွင် ဆုံးရှုံး ရမှုပြဿနာများကြုံတွေ့ရခြင်းသည် ဘဏ်စီမံခန့်ခွဲမှု၏ ထိန်းချုပ်မှုထက် ကျော်လွန်သောအချက် များကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

၂၁။ PSB များ အားလုံးကို ခြုံ၍ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပြုလုပ်ခြင်းသည် ရှုပ်ထွေးနက်နဲသောပြဿနာ၏ အဖြေမဟုတ်ပါ။ အစိုးရအနေဖြင့် ပြဿနာရပ်အားလုံးကိုကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်စဉ်းစား၍ ဖြေရှင်း နိုင်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ ပြဿနာအချို့ကို လတ်တလောအမြန်အရေးယူဖြေရှင်းရန် လိုအပ်ပြီး ပြဿနာအချို့ကိုမူ ကာလလတ်အချိန်ယူ၍ဖြေရှင်းရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အဓိကအရေးကြီးသည်မှာ အလားတူ ပြဿနာအကျပ်အတည်းများ ပြန်လည်ပေါ်ပေါက်လာမည့်အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်နိုင် ရန်ရည်ရွယ်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

(က) **အဆိုပါအကျပ်အတည်းများကိုကာကွယ်တားဆီးနိုင်မည့်အစီအစဉ်။** ချက်ချင်း လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သောအချက်တစ်ခုမှာ NPAs ကိုဖြေရှင်းရန်ဖြစ်သည်။ ဘဏ် များသည် ချေးငွေများ ဆုံးရှုံးခြင်း (သို့မဟုတ် haircuts = ဘဏ်လောကသုံး ဝေါဟာရဖြစ်ပါသည်။ အာမခံပစ္စည်းများကို အမှန်လက်တွေ့ရနိုင်သည့်တန်ဖိုး အတိုင်းတွက်ချက်၍ အရင်းအနှီးကို ထပ်မံဖြည့်တင်းရန်ဆောင်ရွက်ခြင်း)များကို လက်ခံရမည်ဖြစ်သည်။ စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးအေဂျင်စီများ၏ စစ်ဆေးမှုကိုကြောက် ရွံ့နေခြင်းမရှိဘဲ ဆောင်ရွက်သင့်သည်။ အိန္ဒိယဘဏ်များအသင်းသည် ဘဏ်ကြီး များ၏ NPA များအပေါ်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မည့်အစီအစဉ်များအပေါ် ကြီးကြပ်ရန် အဖွဲ့ဝင် (၆) ဦးပါဝင်သောခုံအဖွဲ့ကိုဖွဲ့စည်းထားသည်။ Resolution ကိုမြန်ဆန်ရန် ထိုကဲ့သို့သော Panel များ ပိုမိုလိုအပ်နိုင်ပါသည်။ အခြားနည်းလမ်းတစ်ခုမှာ လိုအပ်လျှင် ပါလီမန်မှဥပဒေပြဋ္ဌာန်း၍ ချေးငွေဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်အာဏာပိုင် အဖွဲ့ကိုဖွဲ့ရန်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအချက်အနေဖြင့် ဘဏ်များအနေဖြင့် အရင်းအနှီး များထပ်မံဖြည့်တင်းရန်အစိုးရမှတွန်းအားပေးကူညီဆောင်ရွက်ရမည်။ အရင်းအနှီး ဖြည့်ဆည်းခြင်းကို အချိန်ဆွဲ လုပ်ဆောင်ခွင့် မပြုဘဲ တစ်ပြိုင်တည်း အမြန်ဆုံး ဆောင်ရွက်စေသင့်ပါသည်။

(ခ) **ချေးငွေများတိုးတက်မှုနှုန်း။** နှစ်လတ်ကာလတွင် အိန္ဒိယဗဟိုဘဏ်သည် Macro စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ညွှန်းကိန်းများကိုချမှတ်၍ စောင့်ကြည့်နိုင်ရန် ပိုမိုကောင်းမွန် သော ယန္တရားများကို တီထွင်ရန် လိုအပ်လာပါသည်။ အထူးသဖြင့် အကြွေးများ တိုးမြှင့်လာသည့် အခြေအနေကို ထင်သာမြင်သာဖြစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ အချက်

တစ်ခုတည်း ညွှန်းကိန်း တစ်ခုတည်းဖြင့် အခြေအနေမှန်ကိုဆုံးဖြတ်ရန် မလွယ်ကူပါ။ ရိုးရှင်းပြီး အဓိကဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သည့် စောင့်ကြည့်သင့်သည့်အချက်မှာ နိုင်ငံတစ်ခု၏ ချေးငွေများတိုးတက်မှုနှုန်းသည် ဖြစ်သင့်သည့် ချေးငွေတိုးတက်မှုနှုန်းမှ သွေဖီနေခြင်း သို့မဟုတ် စီးပွားရေးတိုးတက်မှုနှုန်းနှင့် ကိုက်ညီခြင်းမရှိသော ချေးငွေတိုးတက်မှုနှုန်းဖြစ်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၂၂။ ယေဘုယျအားဖြင့်ဘဏ်များ၏လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုအားကောင်းလာစေရန်၊ အထူးသဖြင့် PSB များအားကောင်းလာစေရန် လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ PSB ဘုတ်အဖွဲ့၏ အုပ်ချုပ်မှု စွမ်းဆောင်နိုင်ရည်ကို ယခုထက်ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ NPA များနှင့်ပတ်သက်၍ လွန်ခဲ့သောဆယ်စုနှစ်၏အတွေ့အကြုံမှ အရေးကြီးသော သင်ခန်းစာတစ်ခုမှာ စီးပွားရေးအုပ်စု တစ်ခုတည်း၊ sector တစ်ခုတည်း၊ နယ်မြေဒေသ တစ်ခုတည်းသို့ အလွန်အကျွံငွေချေးခြင်းသည် ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေအလွန်များပြီး စွန့်စားရမှု မြင့်မားသောကြောင့် ဘဏ်ဘုတ်အဖွဲ့ဝင်များ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့်သာဆောင်ရွက်ရန် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ RBI သည် ဤသင်ခန်းစာကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ရရှိထားသည်။ RBI သည် ဘဏ် တစ်ခုမှ မည်သည့်စီးပွားရေးအုပ်စု တစ်ခုသို့ဖြစ်စေ ထုတ်ချေးမည့် ငွေပမာဏသည် ၎င်းဘဏ်၏ စုစုပေါင်း အရင်းအနှီးပမာဏ၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်း ထက်မကျော်ရန် ယခင်က ကန့်သတ်ထားချက်ကို ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁ ရက်နေ့မှစတင်၍ ပြင်ဆင်ကာ အဆင့် ၁ အရင်းအနှီး၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းထက် မကျော်ရန် လျှော့ချကန့်သတ်ခဲ့ပါသည်။ ငွေချေးသူ တစ်ဦး တစ်ယောက်တည်းသို့ ထုတ်ချေး နိုင်သည့် အများဆုံးချေးငွေပမာဏကိုလည်း ယခင်စုစုပေါင်းအရင်းအနှီး၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းမှ အဆင့်(၁) အရင်းအနှီး၏ ၂၀ရာခိုင်နှုန်းသို့ ပြင်ဆင်ကန့်သတ်ခဲ့ပါသည်။

၂၃။ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေနှင့်စွန့်စားရမှုများကိုကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အကြောင်းအရာများစွာရှိပါသည်။ ယင်းနှင့်ပတ်သက်၍-

(က) စွန့်စားရသောစီမံခန့်ခွဲမှု။ PSB များအနေဖြင့် စွန့်စားမှုစီမံခန့်ခွဲခြင်းကို ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ပိုမိုမြင့်မားသောအဆင့် ရှိနေပြီး စွမ်းရည်ပြည့်ဝနေရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် PSB ဘုတ်အဖွဲ့၏အရည်အသွေးအား မြှင့်တင်ရန် သေချာပေါက်လိုအပ်ပါသည်။ PSB ဘုတ်အဖွဲ့များတွင် အရည်အသွေးမြင့်မားပြည့်ဝသည့် ဘဏ်လုပ်ငန်းနယ်ပယ်မှပညာရှင်များကို ခန့်ထားရန် လိုအပ်ပြီး၎င်းတို့၏လစာများကိုလည်းထိုက်ထိုက်တန်တန်တိုးမြှင့်ပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။

PSBs တွင် အရေးပါသောရာထူးနေရာများတွင်တာဝန် ထမ်းဆောင်ရသူများသည် ခါးဆက်ပြတ်မသွားစေရန်အတွက် ကြိုတင် စီမံချက်ချမှတ် လေ့ကျင့်ပြင်ဆင် တာဝန်ချထားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိပ်တန်းစီမံခန့်ခွဲမှု ရွေးချယ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အကြံဉာဏ်ပေးရန်ဘဏ်များ ဘုတ်အဖွဲ့ဗျူရီတွင်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေရှိသော်လည်း စီမံခန့်ခွဲမှုဒါရိုက်တာများနှင့် အမှုဆောင် ဒါရိုက်တာများခန့်အပ်မှုမှာ ကြာရှည်နှောင့်နှေးမှုများကြောင့် ဒုက္ခရောက်နေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်နေခြင်းကို အဆုံးသတ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

- (ခ) **ခိုင်မာသောအာရုံစူးစိုက်မှု။** စီးပွားရေးတိုးတက်မှုကိုအရှိန်မြှင့်ရန်မှာ အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ဘဏ်လုပ်ငန်းတွင် ရင်ဆိုင်နေရသောပြဿနာများကို အဖြေမရှာနိုင်ခြင်းသည် မဖြစ်နိုင်သောကိစ္စရပ်မဟုတ်ပါ။ ပြည်သူပိုင်(အစိုးရပိုင်) ဘဏ်များကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်လုပ်ရန်မလိုဘဲ မူဘောင်အတွင်းမှ စွမ်းဆောင်ရည်တိုးတက်စေရေး လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် များစွာသောအခွင့်အလမ်းရှိပြီး သေချာပေါက်လုပ်နိုင်ပါသည်။ အဓိက လိုအပ်သည်မှာ အစိုးရအနေဖြင့် ခိုင်မာသော အာရုံစူးစိုက်မှုဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန်သာဖြစ်ပါသည်။¹⁶

ဘဏ်လုပ်ငန်းရှင်၏အမြင်

၂၄။ ဘဏ်အကျပ်အတည်း Bank Crisis ဖြစ်ခြင်းသည် သာမန်အားဖြင့် ဘဏ်များကို မယုံကြည်မှုကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ မယုံကြည်မှုဖြစ်ထွန်းလာသည့်အကြောင်းအရင်းမှာ နိုင်ငံတကာတွင် ကောလာဟလကြောင့် မဟုတ်ပါ။ ဘဏ်များတစ်ခုခုဖြစ်ပြီဆိုလျှင် ဗဟိုဘဏ်က ထိန်းကျောင်းပေးရပါသည်။ ထိုဘဏ်သည် Bank Crisis မဖြစ်ပေါ်မီ Liquidity Crisis (ငွေဖြစ်လွယ်မှုအကျပ်အတည်း)ဖြစ်ပါသည်။ Bank Crisis သည်နောက်ဆုံးအဆင့်မှာဖြစ်ပေါ်ပြီး ဗဟိုဘဏ်က ဝင်ရောက်ထိန်းကျောင်းပေးရသည့်အခြေအနေဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ- နိုင်ငံတကာမှာ Bank Crisis ဖြစ်သည့်ဘဏ်များသည် Bank Crisis မဖြစ်ခင်ကာလမှာ ၎င်းဘဏ်သည် ကြိုတင်ပြီးဖြစ်ပေါ်နေသောလက္ခဏာများရှိပါသည်။ ထိုလက္ခဏာများမှာ ဥပမာ ဘဏ်တစ်ခုသည် ငွေချေးထားတာများနေပြီး လက်ထဲတွင်ငွေလက်ကျန် (ငွေသားဖြစ်လွယ်သော လက်ကျန်) နည်းနေပါသည်။ (ငွေသား

¹⁶ C.Rangarajan၊ T.T. Ram Mohan၊ The hindu၊ Resolving India's banking crisis, MAY 11, 2019, available from: <https://www.thehindu.com/opinion/lead/resolving-indias-banking-crisis/article27097047.ece> [/accessed 25 May, 2020]

လက်ကျန် ဆိုသည်မှာ ဘဏ်ထဲမှာပိုက်ဆံအလုံအလောက် ရှိရပါမည်။ ထို့အပြင် ငွေဖြစ်လွယ်သည့် အာမခံပစ္စည်း (Security)၊ ငွေဖြစ်လွယ်သည့် အာမခံစာချုပ်တို့ ဘဏ် ထဲမှာရှိရပါမည်။)

၂၅။ ငွေဖြစ်လွယ်သည့် အာမခံစာချုပ်မှာ ဥပမာ-ဘဏ်များက Treasury Bonds ကိုနိုင်ငံတော် အစိုးရဆီမှာဝယ်ထားပါသည်။ Treasury Bills ကလအလိုက်သွားပါသည်။ သုံးလ Treasury Bonds ရှိပြီး အတိုးနည်းပါသည်။ နိုင်ငံတကာတွင် Export Bills ကိုဝယ်ထားကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ငွေသားအပြင် ငွေဖြစ်လွယ်သည့် Treasury Bonds၊ Treasury Bills လက်ထဲမှာ ရှိနေလျှင် ကောင်းမွန်ပါသည်။

၂၆။ အမေရိကမှာ Liquidity Crisis ဖြစ်ခဲ့စဉ်က အစိုးရဆီကိုအကူအညီတောင်းပါသည်။ ဗဟိုဘဏ်ကိုအကူအညီတောင်းပါသည်။ ဗဟိုဘဏ်ကဘဏ်များကို အပျက်မခံဘဲ ငွေထုတ်ပေးပါသည်။ ထိုနေရာမှာ အစိုးရ(ဗဟိုဘဏ်)က ၎င်းထုတ်ပေးသည့်ငွေနှင့် ဘဏ်မှာရှယ်ယာထည့်ပါသည်။ ရှယ်ယာပမာဏအရ ဗဟိုဘဏ်ကို ပြန်ပေးရန်ဖြစ်ပြီး ဝင်ရောက်ထိန်းကျောင်းပေးပါသည်။ ထိုဘဏ်သို့ Board of the Government/Role of the Central Bank ဝင်ယူသည့် သဘောဖြစ်ပါသည်။ Liquidity Crisis ကျော်သွားမှဖြစ်ပါသည်။

၂၇။ အမေရိကမှာ ၂၀၀၇-၂၀၀၈ ခုနှစ်ခန့်က Lehman Brothers ဘဏ် ဒေါလီခံခဲ့ရပါသည်။ ၎င်းမှာ အခက်အခဲအမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ ၎င်းကိုကယ်ထုတ်ရန် Private Bank များကလည်း ငွေချေးပါသည်။ အစိုးရကငွေချေးမည်ကို ပုဂ္ဂလိကဘဏ်များက လက်မခံခဲ့ပါ။ ထို့ကြောင့် ဗဟိုဘဏ်ကဝင်ထိန်းပါသည်။ အမေရိကမှာ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများမှာ အစိုးရပါလာလျှင် သိပ်မကြိုက်ကြပါ။ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ပြန်သွားပြီဟုဝေဖန်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် Leman Brother ကိုမကယ်ပဲထားလိုက်ကြသည့်အတွက် တရားရုံးသွားပြီး ဒေါလီခံခဲ့ရပါသည်။ ဒေါလီခံသည့်အဆင့်မှာ နောက်ဆုံးအဆင့်ဖြစ်ပြီး အစိုးရကလည်း မကယ်နိုင်၊ ဗဟိုဘဏ်ကလည်း မကယ်နိုင်၊ ပုဂ္ဂလိကဘဏ်များ(Private Banks) ကလည်း မချေးနိုင်၊ ထိုသို့ အခြေအနေဆိုးပြီး ထိုဘဏ်ကို ဖျက်သိမ်းရတော့မည့် အခြေအနေမှာ ဗဟိုဘဏ်ကနေပြီး လိုင်စင်ရုပ်သိမ်းလိုက်ခြင်း၊ ဘဏ်၏ Assets ပြန်ရောင်းလိုက်ရခြင်း ဖြစ်သွားပါသည်။ ထိုမှသာ ဒေါလီခံသည့်အဆင့်ရောက်သည်ဟုဆိုပါသည်။

၂၈။ ကမ္ဘာမှာရှိသည့်ဘဏ်များထက် မြန်မာနိုင်ငံတော်ဗဟိုဘဏ်အနေနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ပို၍တင်းကျပ်ပါသည်။ ဗဟိုဘဏ်တို့၊ ပုဂ္ဂလိကဘဏ်တို့သည်အပ်ငွေကိုလက်ခံသလို အပ်နှံသူ စိတ်ချယုံကြည်မှုရှိဖို့အတွက် လုံခြုံမှုအဆင့်ဆင့်များရှိပါသည်။ ဗဟိုဘဏ်သည် ပိုမိုလုံခြုံမှုထားပါသည်။ ဘဏ်နှင့်တိုင်းပြည်သည် တစ်ထပ်တည်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ငွေအပ်နှံသူများက စိတ်ချယုံကြည်စွာအပ်သင့်ပါသည်။ မိမိအိမ်ထက် ပိုလုံခြုံပါသည်။ မည်ကဲ့သို့သောဘဏ် အမျိုးအစား

ကိုတည်ထောင်သည်ဖြစ်စေ လုံခြုံမှုအဆင့်အတန်းက ပထမဖြစ်ပါသည်။ အသေးစိတ်ဆောင်ရွက်ရပါသည်။ ဘဏ်များမှာ ငွေကြေးအပ်နှံသူများအနေနှင့်ကောလာဟလသတင်းများကို မယုံမိရန်နှင့်ကြားသိခဲ့ရင်လည်း မိမိနှင့်သက်ဆိုင်သည့်ဘဏ်ကတာဝန်ရှိသူများကို မေးမြန်းစုံစမ်းရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဘဏ်ဝန်ထမ်းများသည် ကောလာဟလသတင်းကအစ မေးမြန်းလာလျှင် စိတ်ရှည်လက်ရှည် ရှင်းပြတတ်ရန်၊ ငွေကြေးအပ်နှံခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို ရှင်းပြတတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

၂၉။ ဗဟိုဘဏ်နှင့် ပုဂ္ဂလိကဘဏ်များ ချိတ်ဆက်လာပြီဆိုလျှင် (ဥပမာ-ဗဟိုဘဏ်မှာငွေချေးခြင်း) ထုတ်ချေးငွေကိုလည်း ပြန်ဆပ်နိုင်အောင်လုပ်ရပါသည်။ ဗဟိုဘဏ်အနေနှင့် ပုဂ္ဂလိကဘဏ်များ၏ လိုအပ်ချက်ကို နောက်ကွယ်(Backing)က အပြည့်အဝကူညီပေးပါသည်။

၃၀။ ငွေကြေးအကျပ်အတည်းများမှာ ဒေါ်လာဈေးကျပြီး မြန်မာငွေကျပ်တန်ဖိုးမြင့်လာလျှင် ဒေါ်လာဈေးတွေဘဏ်ကိုအများကြီးဝင်လာလျှင် ဗဟိုဘဏ်က Exchange Rate ပြန်ကစားပေးရပါသည်။ ကစားပေးရသည့်အဓိပ္ပာယ်က ဒေါ်လာငွေကိုဝယ်ပြီး မြန်မာကျပ်ငွေကို ထုတ်သုံးပေးရပါသည်။ ထိုအချိန်မှာ ချိန်ခွင်လျှာ ညီမျှရပါသည်။ ဘဏ်သတင်းတွေလွင့်လျှင် ရွှေဝယ်လိုအားကောင်းသွားတာမျိုးလည်းရှိပါသည်။ Bank Crisis သည်ဘဏ်များ၏ပြဿနာဖြစ်ပြီး ကူးစက်သွားတတ်ပါသည်။ ဘဏ်အချင်းချင်း ကောလာဟလမလွင့်ကြပါ။ မသမာသူများက ကောလာဟလကိုထုတ်လွှင့်ကြခြင်းကြောင့် ငွေအပ်နှံသူများ သတိထားသင့်ပါသည်။¹⁷

ဘဏ်လုပ်ငန်းပညာရှင်၏အမြင်

၃၁။ ဘဏ်များမှာ အကျိုးအမြတ် (Return) ရရန်အတွက် ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေများ (Risks) ကိုတွက်ချက်ပြီး ချေးငွေများကို ထုတ်ချေးရပါသည်။ ထိုသို့ထုတ်ချေးသည့်နေရာမှာ ဘဏ်များသည် အလွယ်တကူနှင့်ထုတ်ချေးခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ ဗဟိုဘဏ်၏ထိန်းချုပ်မှုများအောက်တွင် ထုတ်ချေးရပါသည်။ ဗဟိုဘဏ်ကဘဏ်များ၏ရပ်တည်မှုခိုင်မာရန်အတွက် အောက်ပါသတ်မှတ်ချက်အချိုး (၃) ချက်နှင့်ထိန်းချုပ်ထားပြီး ထိုအချိုးနှင့်စာရင်းများကို ဘဏ်များက နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ဗဟိုဘဏ်ကို ပေးပို့ရ၍ ဗဟိုဘဏ်က အမြဲတမ်းစောင့်ကြည့် စစ်ဆေးကြီးကြပ်မှုများလုပ်ဆောင်နေပါသည်-

- (က) သီးသန့်ငွေသားအချိုး (Reserve Ratio)။ ဘဏ်များအနေဖြင့် အများပြည်သူများက အပ်နှံထားသည့်ငွေများဖြစ်သည့် အချိန်ဆိုင်းအပ်ငွေ(Time Deposit)၊ တောင်းခံလျှင် ချက်ချင်းပြန်လည်ပေးရမည့်အပ်ငွေ (Demand Deposit) စသည့် အပ်နှံငွေ

¹⁷ ဦးသန်းလွင်၊ ကမ္ဘောဇဘဏ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ၊ Myanmar B2B Management magazine Vol 1, No.3, Nov:2012၊ ဘဏ်အကြပ်အတည်းဆိုက်ခြင်းဆိုသည်မှာ စာမျက်နှာ(၃၄-၃၈) [accessed 27 May, 2020]

စုစုပေါင်း၊ ဗဟိုဘဏ်မှာရှိသည့်ငွေနှင့်ဘဏ်၏လက်ဝယ်ရှိသည့်ငွေများကို အချိုးချထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဘဏ်များသည် အထက်တွင်ဖော်ပြထားသည့် အပ်ငွေစုစုပေါင်း၏ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ဗဟိုဘဏ်တွင် ထားရပါသည်။ ထို ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းအပ်ငွေများ၏ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းအောက်ကို ရောက်ရှိသွားမည်ဆိုလျှင် ဗဟိုဘဏ်က လျော့နည်းသွားသည့် ပမာဏအလိုက် ထိုဘဏ်ကို ဒဏ်ကြေး ကောက်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိုးသည် ဘဏ်များမှာ အပ်နှံငွေများကို ပြန်တောင်းလာသည့်အခါ ပေးနိုင်ရန် ဗဟိုဘဏ်၏ ထိန်းချုပ်မှုဖြစ်ပါသည်။

(ခ) **ငွေကြေးလွယ်ကူမှုအချိုး(Liquidity Ratio)**။ ငွေဖြစ်လွယ်သော ရရန်ပိုင်ခွင့် (Liquid Assets)များဖြစ်သည့်အပေါ်မှာဖော်ပြထားသော သီးသန့်ငွေသား၊ လက်ဝယ်ရှိငွေများ၊ ထုတ်ချေးထားသည့်ချေးငွေများနှင့် ဝယ်ယူထားသောအစိုးရငွေတိုက်စာချုပ်များ၏တန်ဖိုးများစုစုပေါင်းကို ချက်ချင်းပေးရန်တာဝန် (Current Liabilities) များနှင့် အချိုးချထားသည့်အချိုးဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိုးကိုလည်း ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းအောက်မကျအောင် ဗဟိုဘဏ်ကနေ ထိန်းချုပ်ထားပါသည်။ ၎င်းထက်နည်းလျှင်လည်း ဗဟိုဘဏ်က ဒဏ်ကြေးကောက်မည်ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) **ချေးငွေနှင့်အပ်ငွေအချိုး(Loans to Deposit Ratio)**။ ထုတ်ချေးထားသည့် ချေးငွေပမာဏစုစုပေါင်းကို အပ်နှံငွေပမာဏစုစုပေါင်းနှင့် အချိုးချထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိုးကို ဗဟိုဘဏ်က ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းအတွင်း ရှိရမည်ဟု သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘဏ်များသည် ချေးငွေထုတ်ချေးရန်အတွက် အပ်ငွေရရှိမှသာ ထုတ်ချေး၍ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အပ်ငွေမရလျှင် ချေးငွေထုတ်ချေး၍ရမည် မဟုတ်ပါ။

၃၂။ အခြားတစ်ခုမှာ မတည်ရင်းနှီးငွေဖြစ်ပြီး ဗဟိုဘဏ်ဥပဒေမှာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဘဏ်တစ်ခု၏ ကနဦးမတည်ငွေရင်းမှာ (၂၀) ဘီလီယံ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းများဥပဒေ အပိုဒ် ၃၅ (က) အရ နှစ်စဉ် အသားတင်အမြတ်၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းကို အထွေထွေသီးသန့်ငွေအဖြစ်ထားရှိရမှာဖြစ်ပြီး ထိုသို့ထားရှိမှုသည် မတည်ရင်းနှီးငွေနှင့် ပမာဏတူညီသည့်အထိထားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၃၃။ အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် အချိုးသုံးခုနှင့် ဗဟိုဘဏ်၏ အမြဲမပြတ်ထိန်းကြောင်းမှု၊ မတည်ရင်းနှီးငွေနှင့် အထွေထွေသီးသန့်များ ရှိနေသည့်အတွက် ဘဏ်တစ်ဘဏ်သည် အလွယ်တကူ ပြိုလဲရန်မှာ မလွယ်ကူနိုင်ပါ။

၃၄။ နောက်တစ်ခု တွက်ချက်ဖော်ပြမည်မှာ အိမ်ခြံမြေဈေးနှုန်းနဲ့ ဘဏ်များတွင်ကျင့်သုံးသည့် ချေးငွေပေါ်လစီ၏ အတင်းအကြပ်ရောင်းဈေး (Forced Sale Value) အကြောင်းဖြစ်ပြီး ဘဏ်များမှာ ငွေချေးသည့်အခါမှာ Forced Sale Value ၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းမှအလွန်ဆုံး ၆၀ ရာခိုင်နှုန်း အထိသာ ထုတ်ချေးပါသည်။ ထိုနေရာမှာ အတင်းအကြပ်ရောင်းဈေးကို ကာလတန်ဖိုး (Market Price)၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းတွက်ပါသည်။ ဘဏ်များက ထို ၈၀ ရာခိုင်နှုန်း၏အပေါ်မှာ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းကနေ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းကြားသာငွေထုတ်ချေးပါသည်။ ဥပမာ-ကာလပေါက်ဈေးသန်း (၁၀၀၀) တန်ဖိုး ရှိသည့်အိမ်ခြံမြေတစ်ခုကို ငွေထုတ်ချေးသည့်အခါမှာ Forced Sale Value အဖြစ် သန်း (၈၀၀) အပေါ်မှာ စဉ်းစားမှာဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သန်း (၈၀၀) အပေါ်မှာ ဘဏ်အနေနဲ့ အမြင့်ဆုံးဖြစ်သည့် ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းထုတ်ချေးခဲ့မည်ဆိုလျှင် ထုတ်ချေးသည့်ငွေသည် သန်း (၄၈၀) ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ကာလတန်ဖိုး ထက်ဝက်လျော့ကျသွားခဲ့သည့်တိုင်အောင် ချေးငွေကို Cover ဖြစ်နေမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဘဏ်များသည် ငွေချေးလျှင် မြေဈေး၏တစ်စတုရန်းပေ (1 Square Feet) နှင့်အဆောက်အဦတန်ဖိုး နှစ်ခုစလုံးကို တွက်ချက်လေ့ရှိပါသည်။

၃၅။ ၂၀၀၃ ခုနှစ် ဘဏ်များအကျပ်အတည်းဖြစ်စဉ်ကာလမှစ၍ ယနေ့အချိန်အထိ ဘဏ်များသည် စနစ်တကျဖျက်သိမ်းခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ မည်သည့်ဘဏ်နဲ့ မည်သည့်ဘဏ်ပိုင်ရှင်၊ ရှယ်ယာရှင်မျှဒေဝါလီခံခြင်း မရှိပါ။ ထိုသို့စနစ်တကျဖျက်သိမ်းသည့်လုပ်ငန်းစဉ်ကို နိုင်ငံတော်ဗဟိုဘဏ်ကနေ ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ပေးရပါသည်။ ဘဏ်တစ်ခုကို ဖျက်သိမ်းသည့်အတွက် အပ်နှံငွေများအပ်နှံထားသည့် အများပြည်သူနစ်နာမှု လုံးဝမရှိပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အပ်ငွေများကို ဗဟိုဘဏ်ကနေ စနစ်တကျပြန်လည်ထုတ်ပေးပါသည်။ သတင်းစာများမှာ ကြော်ငြာပြီးထုတ်ပေးပါသည်။ သွားရောက်မထုတ်သည့်သူသာ ဆုံးရှုံးပါသည်။ ထိုကိစ္စများအတွက် ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့အစည်းများဥပဒေ (၂၀၁၆) အခန်း (၁၂) ကနေ အခန်း (၁၇) အထိ တိကျသေချာစွာ ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘဏ်များဖျက်သိမ်းခဲ့လျှင် ငွေအပ်သည့် ပြည်သူများအနေဖြင့် နစ်နာဆုံးရှုံးမှု မရှိနိုင်ပါ။

၃၆။ ဘဏ်များသည် စတင်တည်ထောင်သည့်အချိန်ကတည်းက ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများကို တိကျစွာလိုက်နာရသည့်အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများကြောင့် ဘဏ်တစ်ခုသည် အလွယ်တကူ ပြုလဲပျက်စီးရန်မှာ မဖြစ်နိုင်သည့်ကိစ္စ

ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ ပြုလဲပျက်စီးခဲ့မယ်ဆိုလျှင် ဗဟိုဘဏ်က ဥပဒေအရ ကြားဝင်ဆောင်ရွက်ပေးရသည့်အတွက် ငွေအပ်နှံထားသည့်အများပြည်သူအတွက် ဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများ ဖြစ်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။¹⁸

နိဂုံး

၃၇။ ပြည်သူများသည် မိမိတို့အပ်နှံငွေများဆုံးရှုံးနိုင်သည့်အပေါ် စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှုများကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကောလာဟလကိုယုံကြည်ပြီး မသိနားမလည်မှုများကြောင့်လည်းကောင်း ဘဏ်တွင် ငွေကြေးအပ်နှံထားသောငွေများပြန်လည်ထုတ်ယူခြင်းသည် ဘဏ်လုပ်ငန်းအကြပ်အတည်းဖြစ်ရန် တွန်းပို့နေသကဲ့သို့ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်သူများသည် ပြည်သူပိုင်ဘဏ်များနှင့် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဘဏ်များအပေါ် စိတ်ချယုံကြည်စွာငွေအပ်နှံခြင်းဖြင့် ဘဏ်လုပ်ငန်းအကြပ်အတည်းအားရှောင်ရှားနိုင်ပါသည်။ လက်ရှိတွင် ဗဟိုဘဏ်အား လွတ်လပ်စွာသီးခြားလုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုထားပြီး ငွေကြေးတည်ငြိမ်မှုနှင့် လုပ်ငန်းရှင်များနှင့်ပြည်သူများ၏ ငွေကြေးလိုအပ်ချက်များကို ဦးစားပေးဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည့်ငွေကြေးစနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့်အပြင် ဗဟိုဘဏ်သည် နိုင်ငံတော်၏ ငွေရေးကြေးရေးအခြေအနေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အစိုးရအဖွဲ့နှင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ သတ်မှတ်ကာလအလိုက် အစီရင်ခံ တင်ပြလျက်ရှိသဖြင့် ဘဏ်တစ်ခုသည် အလွယ်တကူ ပြုလဲရန်မဖြစ်နိုင်သည့်အပြင် ပြုလဲရန် အကြောင်းရှိသည့်တိုင် ဗဟိုဘဏ်အနေဖြင့် ဥပဒေအရ ကြားဝင်ဆောင်ရွက်ပေးရသဖြင့် အများပြည်သူတို့၏ငွေကြေးများဆုံးရှုံးနစ်နာမှုများဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့်အခြေအနေ မရှိနိုင်ပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

သုတေသနဌာန

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရုံး

ဤစာတမ်းတို့အား ဒေါ်ချိုချိုဝင်း (လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး) မှ တာဝန်ယူရေးသား၍ သုတေသနဌာနမှ အရာထမ်းများက ဝိုင်းဝန်းကြီးကြပ်တည်းဖြတ်၍ ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

¹⁸ လွှင့်မောင်မောင်လွင်၊ Lwinpyin.၊ (၅-၅-၂၀၁၇) ဘဏ်တစ်ဘဏ်၏ပြုလဲဖို့မလွယ်ကူသောအကြောင်းများ၊ available from: <http://www.lwinpyin.com/2017/05/banking-about.html>[accessed 27 May, 2020]

သတိပြုရန်

ဤသတင်းအချက်အလက်သည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအားရင်းတို့၏ လွှတ်တော်ဆိုင်ရာ တာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထောက်အကူပြုရန်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စ တစ်စုံတစ်ခုအတွက် အသုံးပြုရန်မဟုတ်ပါ။ အချိန်နှင့်တပြေးညီ နောက်ဆုံးရသတင်းဖြစ်မည်ဟုသတ်မှတ် မထားသင့်ပါ။ ဤအချက်အလက်များအား တရားဝင် သို့မဟုတ် ပညာရှင်ဆိုင်ရာအကြံပေးချက်အဖြစ် မသတ်မှတ်သင့်ပါ။ အထူးအကြံပေးချက် သို့မဟုတ် သတင်းအချက်အလက်များလိုအပ်ပါက အရည် အသွေးပြည့်မီသော သင့်လျော်သည့် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်နှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သင့်ပါသည်။ လွှတ်တော် သုတေသနဝန်ဆောင်မှုသည် စာတမ်းတိုများတွင်ပါဝင်သော အကြောင်းအရာများ နှစ်ပေါင်းချုပ်များ၌ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ၊ လွှတ်တော်ဝန်ထမ်းများနှင့် ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ပေးနိုင်ပါသည်။ အများပြည်သူနှင့် ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ခြင်းမရှိပါ။

သုတေသနလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စုံစမ်းမေးမြန်းမှုများပြုလုပ်ရန်
(သို့မဟုတ်) သုတေသနဌာနအား လာရောက်လေ့လာရန်
အောက်ပါလိပ်စာအတိုင်း ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။

သုတေသနဌာန

ပြည်သူ့လွှတ်တော် C ဆောင် - ဒုတိယထပ်

တယ်လီဖုန်း - ၀၆၇ - ၅၉၁၂၈၄၊ ၀၆၇ - ၅၉၁၂၈၅

Research Dept; Email - pyithuhluttawresearch@gmail.com